

Katten i Ediths trädgård

Detta arbetsmaterial syftar till att ge läraren idéer och förslag på hur man i undervisningen kan jobba med den lättlästa boken *Katten i Ediths trädgård*. Materialet är utarbetat för undervisning i högstadiet, men lämpar sig även för andra grupper som kan ha glädje av det. Läraren kan fritt anpassa materialet för att det bättre ska passa den grupp som kommer att läsa boken och arbeta med uppgifterna.

Tanken med materialet

Tanken är att eleverna ska få arbeta med dikter på ett roligt och öppet sätt. Det finns många olika typer av dikter och ibland kanske man inte riktigt förstår vad de handlar om, det är okej. Huvudsaken är att man tar del av dikterna, förr eller senare kanske man hittar någon som man tycker mycket om och som tilltalar en. Läraren kan fritt anpassa materialet efter gruppen och diskussionsfrågorna och uppgifterna går att variera i det oändliga.

Att väcka intresse och nyfikenhet för att läsa och skriva dikter är det huvudsakliga målet med materialet. Läsförståelsen ska inte uppta hela lektioner, utan frågorna ska varvas med diskussion och eget skapande. Det är viktigt att komma ihåg att man kan skriva dikter på väldigt många olika sätt. Ens egna dikter kan ibland vara väldigt privata, därför ska eleverna aldrig tvingas läsa sina dikter inför klassen ifall de själva inte vill.

Inledande diskussion

Vid introduktionen till boken kan läraren tillsammans med eleverna titta på bokens framsida och diskutera vad den kan tänkas handla om. Fundera även på vad titeln och bilderna berättar om bokens innehåll. Kan eleverna gissa vilken genre boken tillhör och vilken tidsperiod som boken berättar om?

Berätta för eleverna att både Edith och katten som nämns i titeln har funnits på riktigt. Berätta sedan att Edith hette Södergran i efternamn. Kanske någon har hört om henne tidigare?

Berätta för klassen att Edith levde i början av 1900-talet och var en poet som är välkänd ännu idag. Kanske det nu väcks nya tankar om vilken roll katten spelar i boken. Berätta annars att katten heter Totti och att det är han som berättar om Ediths liv och dikter i boken.

Börja med att antingen läsa högt ur boken eller låta eleverna läsa på egen hand från kopior eller egna böcker. Gör sedan läsförståelsen. Dela upp frågorna så att eleverna inte får alla frågor på en gång. Under en lektion kan eleverna först jobba med en del av läsförståelsen för att sedan byta aktivitet och ägna tid åt några diskussionsfrågor eller några av de övriga uppgifterna. Under diskussionerna behöver eleverna vägledning och läraren får här fungera som en diskussionsledare, läraren bör dock inte styra diskussionen helt och hållet. Läsningen bör varvas med läsförståelse, diskussion och praktiska uppgifter.

Katten i Ediths trädgård

Elevmaterial

Läsförståelse

1. Vem var Edith Södergran?

2. Hurudan var hon som person?

3. Hurudana böcker skrev Edith?

4. Vad menas med att Edith var modernist?

5. Vad är tuberkulos?

6. Vad tyckte Edith om att göra på sin fritid förutom att skriva dikter?

7. Vem var Totti?

8. Vilka andra namn kallade Edith Totti för?

9. Vad tyckte Edith om Totti?

10. Vad tyckte Totti om Edith?

11. Hur dog Totti?

12. Var finns Totti idag?

13. Hur gammal var Edith när hon dog?

14. Varför har Edith en minnessten? Vad står det på den?

15. Vad står det på Tottis staty?

16. Hur tycker Totti det är att vara en staty?

17. Vad är det finska namnet för orten där Edith bodde och var ligger den?

Elevmaterial

Att göra

1. Skriv in "Edith Södergran" på Google och läs mer om henne.
2. Läs Ediths dikter. Vilken tycker du mest om? Använd den som inspiration och skriv din egen dikt.
3. Gör ett gemensamt dikthäfte med de dikter som klassen har skrivit. Rita eller klipp ut fina bilder att smycka sidorna med.

Katten i Ediths trädgård

Lärarmaterial

Läsförståelse med svar

1. Vem var Edith Södergran?
En berömd poet och diktare som levde i slutet på 1800-talet och början på 1900-talet.
2. Hurudan var hon som person?
Ex. Sträng mot sig själv, nytänkande, tyckte mycket om naturen och djur, ville bestämma, äventyrslysten.
3. Hurudana böcker skrev Edith?
Diktböcker.
4. Vad menas med att Edith var modernist?
Ex. Att hon var nyskapare och inte skrev som någon annan, att hon beskrev omvärlden på ett nytt sätt, att hon var "före sin tid."
5. Vad är tuberkulos?
En lungsjukdom eller en livsfarlig sjukdom som skadar lungorna.
6. Vad tyckte Edith om att göra på sin fritid förutom att skriva dikter?
Att vara i naturen, fotografera.
7. Vem var Totti?
Edith Södergrans katt.
8. Vilka andra namn kallade Edith Totti för?
Nonno, Råttikus, Rotteli, Trotтели, Råtte.
9. Vad tyckte Edith om Totti?
Ex. Han var hennes lyckokatt, hon tyckte mycket om honom, han var hennes mest älskade katt, han var hennes vän, hon tyckte om att fotografera honom.
10. Vad tyckte Totti om Edith?
Ex. Hon var hans närmaste människa, att de hörde ihop, att hon var hans bästa vän, han ville värma henne, han ville att hon skulle vara frisk, att deras liv tillsammans var vackert, att de liknade varandra.
11. Hur dog Totti?
Han blev skjuten av en elak granne.

12. Var finns Totti idag?

Som en staty i Ediths trädgård i den ryska staden Rosjino.

13. Hur gammal var Edith när hon dog?

Hon var 31 år gammal.

14. Varför har Edith en minnessten? Vad står det på den?

För att man ska komma ihåg henne och hennes dikter. Hennes grav försvann i kriget. På stenen står det "Se här är evighetens strand, här brusar strömmen förbi, och döden spelar i buskarna sin samma entoniga melodi."

15. Vad står det på Tottis staty?

Det står "Icke alla väsen äro gjorda för att upptaga en sådan kärlek som han" på ryska.

16. Hur tycker Totti det är att vara en staty?

Ex. Han tycker om att vara stor och fet, att det är mörkt och ensamt, att det inte är roligt när han inte kan klia sig bakom örat, han vaktar Ediths minnessten, att han är ett vittne.

17. Vad är det finska namnet för orten där Edith bodde och var ligger den?

Den heter Raivola och ligger i ryska Karelen. På ryska heter den Rosjino.

Lärarmaterial

Att diskutera i klassen

1. Läs först ”Tottis råd till den som läser dikt” på s. 33. Läs sedan Edith Södergrans dikter (högt i klassen eller på egen hand) och diskutera dem.
Vad handlar de om? Vilka personer är med i dikten? Hurudant är språket? Är de svåra eller lätta att förstå?
2. Varför är det Totti som berättar om Ediths liv?
3. Varför blev Edith ledsen vid tågstationen?
Vad hade hänt? Hur reagerade hon? Hur kände hon sig? Vad hände när de kom hem från tågstationen? Pratade hon med Hagar efteråt?
4. Låt eleverna läsa dikten på s. 30. Diskutera vad den handlar om.
Vilken årstid är det frågan om? Varför heter dikten ”hemkomst”? Var har personen i dikten varit och vart har han eller hon kommit?
5. Diskutera vad elevernas egna husdjur skulle berätta om dem ifall de kunde prata. De som inte har något husdjur kan utgå ifrån ett annat djur som de någon gång har träffat.
Eleverna kan antingen diskutera i mindre grupper eller skriva ner sina berättelser. Om eleverna skriver ner sina dikter får de själva välja ifall de berättar i diktform eller inte. De som vill kan läsa sina texter inför klassen.
6. Be eleverna prata med någon ur en äldre generation om Edith Södergran. Känner de till hennes dikter, hennes liv? Har de någon relation till dikterna, eller till det liv Edith levde?

Att göra

1. Skriv in ”Edith Södergran” på Google och läs mer om henne.
Läraren bör på förhand kontrollera vilka sidor som är relevanta och seriösa. Att diskutera i klassen: Vilka nya saker har eleverna lärt sig om Edith?
2. Läs sedan Ediths dikter en i taget. Eleverna får välja den dikt som de tycker mest om och använda den som inspiration till att skriva sin egen dikt. Är det svårt att utgå ifrån en färdig dikt kan de skriva egna dikter på egen hand. Illustrera dikterna.
3. Gör ett gemensamt dikthäfte med de dikter som klassen har skrivit. Rita eller klipp ut fina bilder att smycka sidorna med. Kopiera så att alla elever får ett eget häfte. Eleverna får själva välja vilken/vilka av sina dikter som de vill sätta med i häftet.